

Nguyễn Trãi

Ngày xưa, vào cuối đời nhà Trần, có Nguyễn Trãi thông minh xuất chúng, lại ham học. Nguyễn Trãi lớn lên giữa lúc đất nước bị nhà Minh của Tàu đô hộ. Cha của ông làm quan, tên Nguyễn Phi Khanh, bị giặc bắt về Tàu. Nguyễn Trãi và người anh đi theo cha, khóc lóc, ra tới tận biên giới Hoa Việt. Phi Khanh bèn nói: "Các con hãy coi chữ trung là tận hiếu. Hãy trở về nhà rửa mối nhục cho nước, chứ đừng theo cha khóc lóc vô ích".

Nguyễn Trãi quay về, mưu việc đánh giặc để rửa nhục cho nước, rửa thù cho cha. Trong hơn 10 năm, ông đi khắp nơi tìm hiểu việc chống giặc, về sau viết "Bình Ngô Sách" tổng hợp những phương kế chống giặc hữu hiệu. Nghe tiếng Lê Lợi ở Lam Sơn đang mưu tính việc lớn, Nguyễn Trãi bèn đi tìm Lê Lợi kết bạn, cùng lo toan việc khởi nghĩa chống giặc Tàu.

Nguyễn Trãi bày mưu lấy mỡ viết vào lá cây 8 chữ "Lê Lợi vi quân, Nguyễn Trãi vi thần", để cho kiến ăn mỡ, bày chữ ra, rồi thả lá trôi sông. Dân chúng lượm xem, cho là điềm trời định, đồn đãi rộng ra. Nhiều người có tâm huyết từ các nơi rủ nhau về giúp Lê Lợi, quân sĩ mỗi ngày một đông. Đến năm Mậu Tuất, Nguyễn Trãi thảo hịch Bình Ngô Đại Cáo, bắt đầu đánh nhau với quân nhà Minh.

Nguyễn Trãi bàn mưu lập kế, giúp Lê Lợi đánh hơn 20 trận. 10 năm kháng chiến, Nguyễn Trãi đem hết tài sức ra phục vụ, đến khi thành công, ông được phong làm Tế Văn Hầu.

*

Tục truyền rằng khi Nguyễn Trãi còn dạy học ở quê làng Nhị Khê, một hôm, ông sai học trò dọn cỏ một cái gò để làm chỗ dạy. Đêm trước đó, ông nằm mơ thấy một người đàn bà hiện đến nói: "Tôi là mẹ yếu con thơ, xin ông hãy khoan cho 3 ngày, để tôi đem con đi chỗ khác, rồi ông hãy sai dọn cỏ". Sáng sớm ông thức dậy, ra gò xem, thì thấy học trò đã dọn sạch rồi, và bắt được 2 cái trứng rắn.

Nguyễn Trãi hỏi, thì học trò thưa: "Ban nãy, chúng con thấy có con rắn trong bụi rậm, đánh nó đứt đuôi bò đi mất. Chỉ bắt được 2 cái trứng ở đấy". Nguyễn Trãi giật mình, nghĩ đến giấc mơ báo mộng hôm qua, cho rằng con rắn hẳn là người đàn bà trong giấc mơ hôm qua.

Nguyễn Trãi áy náy trong lòng, áy náy, đem hai trứng rắn về nhà đợi cho nọ. Ngay đêm hôm ấy, ông đang ngồi xem sách, có con rắn leo trên sà nhà, nhỏ máu ngay xuống trang sách của ông, thấm xuống 3 tờ giấy. Đến khi 2

trứng rắn nở ra, một con dài một con ngắn, Nguyễn Trãi đem chúng thả xuống sông.

Về sau, lúc Nguyễn Trãi thành đạt, trở nên một vị công thần nhà Lê. Ngày tháng trôi qua, tóc ông bắt đầu bạc. Một hôm, khi dạo chơi, bỗng gặp một người con gái bán chiếu rất đẹp. Ông ứng khẩu đọc bốn câu thơ để hỏi đùa:

*Ở ở đâu mà bán chiếu gon?
Chẳng hay chiếu ấy hết hay còn?
Xuân xanh phỏng độ chừng bao nhi
Đã có chồng chưa, được mấy con?*

Người con gái bẽn lẽn đáp lại ngay:

*Tôi ở Tây Hồ bán chiếu gon
Can chi ông hỏi hết hay còn?
Xuân xanh mới độ trăng tròn lẻ
Chồng còn chưa có, hỏi chi con?*

Nguyễn Trãi thấy người đẹp đối đáp tài tình, lấy làm ưng thích, hỏi tên, thì cô xưng là Thị Lộ. Một tháng sau, người con gái bán chiếu Nguyễn Thị Lộ được vào ở trong triều đình, làm thiếp kẻ cận bên mình Nguyễn Trãi. Sau khi Lê Thái Tổ mất, Nguyễn Trãi bị nhiều người ghen ghét dèm pha.

Thị Lộ lại được vua Lê Thái Tông 20 tuổi yêu mến. Một đêm kia, vua bắt ngờ qua đời khi ở cạnh Thị Lộ. Thị Lộ và Nguyễn Trãi bị bắt, rồi bị tru di tam tộc. Người ta nói rằng giọt máu rắn thấm qua 3 trang sách ngày xưa, là điềm báo trước Nguyễn Trãi sẽ thảm họa
